

РЕШЕНИЕ

№ 29

гр. Харманли, 14.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ХАРМАНЛИ, ПЕТНАДЕСЕТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на шестнадесети февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: МАРИЯ Д. И.ОВА-Г.А

при участието на секретаря Емилия В. Рикова
като разгледа докладваното от МАРИЯ Д. И.ОВА-Г.А Гражданско дело № 20215630101155 по описа за 2021 година

Производството е образувано по искова молба с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 от ЗОДОВ подадена от ИВ. Й. Г., ЕГН *****, с адрес гр. Маджарово, ***, чрез пълномощника си адвокат В.А., против Прокуратурата на Република България, с която се иска ответникът да бъде осъден да заплати сума в размер на 5000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат от незаконно обвинение в извършване на престъпление, за което лицето е било оправдано, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 12.10.2021г. и сума в размер на 900,00 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди, претърпени в резултат от незаконно обвинение в извършване на престъпление, за което лицето е било оправдано, изразяващи се в заплатено адвокатско възнаграждение, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 12.10.2021г.

Ищецът твърди, че с постановление на разследващ полицай при РУ-Харманли бил привлечен в качеството на обвиняем по досъдебно производство № 628 по описа за 2019г. на РУ-Харманли за престъпление по чл. 131, ал. 1, т. 12 от НК, въпреки липсата на данни за извършване на престъпление от общ характер, а само на такива за престъпление от частен характер. По образуваното досъдебно производство бил изготвен обвинителен акт, по който било образувано НОХД № 522 по описа за 2020г. на РС-Харманли.

С решение № 26057 от 08.07.2021г., постановено по НОХД № 522 по описа за 2020г. на РС-Харманли ищецът бил признат за виновен по повдигнатото обвинение, освободен от наказателна отговорност съгласно чл. 78а от НК и му било наложено административно наказание глоба в размер на 1 000 лева. Въз основа на жалба подадена от ищеца било образувано ВНОХД № 500 по описа за 2021г. на ОС-Хасково. С решение № 67 от 12.10.2021г., постановено ВНОХД № 500 по описа за 2021г. на ОС-Хасково било отменено решението на РС-Харманли, а ищецът бил оправдан. Решението на ОС-Хасково било влязло в сила на 12.10.2021г.

Ищецът твърди, че поради незаконно повдигнатото обвинение спрямо него са му причинени неимуществени вреди, изразяващи се в стрес, притеснения, безпокойство, тревоги, страх от последиците от наказателното преследване. Накърнени били неговите чест и достойнство. Били му причинени редица неудобства свързани с явяването му пред

органите на досъдебното производство и пред съда. Ищецът изтъква допълнително причинените му неимуществени вреди от обявяването му за общодържавно издирване, тъй като неколккратно бил отвеждан в сградата на РУ-Харманли и един път до сградата на РС-Харманли, както и бил върнат от органите на Гранична полиция на летище София, с което било възпрепятствано упражняването на трудовите му права.

Причина за претърпените от ищеца неимуществени вреди била не само самото внасяне на обвинителен акт спрямо него, а и неправилната преценка на прокурора да внесе делото в съда с обвинителен акт, вместо с постановление за освобождаване от наказателна отговорност по реда на чл. 78а от НК.

Ищецът счита, че съразмерно на причинените му неимуществени вреди е обезщетение в размер на 5 000 лева. В исковата молба се твърди причиняване освен на неимуществени вреди и на имуществени такива, изразяващи се в разходи за защита и правна помощ в размер на 900 лева по образуваното наказателно производство.

В съдебно заседание процесуалният представител на ищеца поддържа предявените искови претенции и пледира за тяхното уважаване в пълен размер. Посочва, че от събраната доказателствена съвкупност в хода на съдебното дирене се установявали всички предпоставки за уважаването на исковете. Излага аргументи против наведените от ответника възражения. Претендира разноски по делото.

Ответникът не оспорва допустимостта на предявените искове, но счита същите за неоснователни. Оспорва исковете както по основание, така и по размер.

Изразява се несъгласие с твърденията за образуване на досъдебното производство при липса на данни за извършено престъпление от общ характер, а само на такива за престъпление от частен характер. Оспорва се и твърдението за обявяване на ищеца за общодържавно издирване, без да е налице основание за това. Отделно се твърди, че това действие на процесуална принуда не е извършено вследствие на прокурорски акт, поради което не следва Прокуратурата на Република България да носи отговорност за причинените от него вреди.

С отговора на исковата молба се възразява против наличието на причинно-следствена връзка между обявяването на ищеца за ОДИ и твърдените неимуществени вреди. Отделно ответникът счита, че няма доказателства за претърпяването на твърдените неимуществени вреди.

В условията на евентуалност, ако съдът счете, че действително за причинени твърдените неимуществени вреди, ответникът прави възражение за несъразмерност на претендираното обезщетение.

Ответникът отрича и причиняването на имуществени вреди. Не се установявало ищецът реално да е заплатил договореното адвокатско възнаграждение. Твърди, че претендираното адвокатско възнаграждение е прекомерно по смисъла на тълкувателно решение № 1 от 2017г. на ВКС, ОСГК, поради което в случай, че искът се прецени като основателен, моли да бъде уважен до предвидения в закона минимум на адвокатското възнаграждение.

Ответникът оспорва и искането за присъждане на законна лихва.

В съдебно заседание, ответникът се представлява от прокурор при РП-Хасково, ТО-Харманли. В пледоарията си доразвива изложените в отговора на исковата молба възражения и моли за отмяна на предявените искове. В условията на евентуалност прави възражение относно претендирания размер на обезщетение за неимуществени вреди.

Съдът, като взе предвид становищата и доводите на страните и след като прецени събраните по делото доказателства по реда на чл. 235, ал. 2, вр. чл. 12 от ГПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Производството е образувано по искова молба на И.Г., с която са предявени кумулативно обективно съединени искове с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ.

Исковите по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ представляват искове за присъждане на

обезщетение за неимуществени съответно имуществени вреди, причинени на граждани от разследващите органи, прокуратурата или съда, при обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано. С този вид иск се ангажира отговорността на държавата за вредите, причинени от разследващите органи, прокуратурата или съда, която представлява проявление на деликтната отговорност по чл. 49 от ЗЗД. Фактическият състав на тази отговорност включва противоправно поведение, вреди, причинна връзка между вредите и противоправното поведение и вина. Следователно в настоящия случай, за да възникне правото на увреденото лице за обезщетение за неимуществени съответно за имуществени вреди, вследствие на противоправно действие на разследващ орган, прокуратурата или съда, трябва да са настъпили следните юридически факти: 1) ищецът да е бил признат за невиновен и оправдан за извършване на престъпление, по повдигнатото обвинение от прокуратурата на Република България; 2) да са настъпили неимуществени съответно имуществени вреди и 3) да е налице причинно-следствена връзка между наказателното производство и твърдените вреди. Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ отговорността на държавата е обективна, поради което вина на органа, причинил вредите не следва да се доказва от увреденото лице. По отношение на размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът следва да се произнесе по справедливост, предвид разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, а размерът на обезщетението за имуществени вреди подлежи на доказване от ищеца.

Страните не оспорват, а и от приетите по делото писмени доказателства се установява наличието на първата предпоставка за ангажиране на отговорността на държавата за вредите причинени от органите на прокуратурата. От приложеното НОХД № 522 по описа за 2020 г. на Районен съд – Харманли се констатира, че с постановление от 18.09.2020г. И.Г. е бил привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 131, ал. 1, т. 12, предл. 1 вр. чл. 130, ал. 2 от НК, за това че на 30.10.2019г. в гр. Маджарово, област Хасково в автосервиз е причинил лека телесна повреда на А.Д.Ч. от гр. Маджарово, изразяваща се в болка и страдание без разстройство на здравето (травматичен оток на долна челюст и кръвонасядане на дясната срамна кост на таза), като деянието е извършено по хулигански подбуди. С посоченото постановление е взета спрямо И.Г. мярка за неотклонение „Подписка“. Въз основа на обвинителен акт от 15.12.2020г., с който е повдигнато обвинение за извършване на престъпление по чл. 131, ал. 1, т. 12, предл. 1 вр. чл. 130, ал. 2 от НК спрямо ИВ. Й. Г., е образувано НОХД № 522 по описа за 2020 г. на Районен съд – Харманли. На проведено шесто по ред открито съдебно заседание е постановено Решение № 260057 от 08.07.2021г., с което ищецът, И.Г., е признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 131, ал. 1, т. 12, предл. 1 вр. чл. 130, ал. 2 от НК и на основание чл. 78а от НК е освободен от наказателна отговорност с налагане на административно наказание „Глоба“ в размер на 1000 лева. С определение от 08.07.2021г. е отменена взетата спрямо Г. мярка за неотклонение „Подписка“. Решение № 260057 от 08.07.2021г., постановено по НОХД № 522 по описа за 2020г. на РС – Харманли е обжалвано. По въззивна жалба, подадена от подсъдимия, е образувано ВНОХД № 500/2021 г., като в първото открито съдебно заседание е постановено Решение № 67 от 12.10.2021г., с която е отменено решението на първоинстанционния съд и ищецът е признат за невиновен и оправдан. Така постановеното решение е било окончателно и е влязло в сила на 12.10.2021г.

Между страните са спорни обстоятелствата, касаещи характера и интензитета на неимуществените вреди, както и съществуването и размера на имуществените такива.

По отношение на иска по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ за неимуществени вреди:

Размерът на обезщетението за неимуществени вреди не подлежи на доказване, а се

определя в зависимост от характера и интензитета на установените негативни последици от неправомерното деяние. Следователно за основателността на иска първо трябва да се изследва въпросът за неимуществените вреди, които са причинени на увредения в следствие на воденото против него наказателно производство.

Негативните емоции, притеснение, страх, несигурност, ограничения в социалното общуване, накръняване на доброто име в обществото се приема, че винаги съпътстват повдигането на незаконно обвинение. С оглед това съгласно практиката на Върховен касационен съд не е в тежест на пострадалия да докаже всяко свое негативно изживяване. Само когато претендира обезщетение за неимуществени вреди вследствие на причиняване на болки и страдания над обичайните, увреденото лице следва да проведе за тях пълно и главно доказване. В този смисъл са Решение № 480 от 23.04.2013 г. по гр. д. № 85/2012 г. на ВКС, IV г.о., Решение № 434 от 25.11.2015 г. по гр. д. № 2934/2015 г. на ВКС, Решение № 138 от 8.05.2013 г. по гр. д. № 637/2012 г. на ВКС, IV г.о., Решение № 457 от 25.06.2010 г. по гр. д. № 1506/2009 г. на ВКС, IV г. о., Решение № 427 от 16.06.2010 г. по гр. д. № 273/2009 г., на ВКС, III г. о. и други. Ето защо съдът не споделя направеното от ответника възражение, че не били доказани всички твърдени от ищеца неимуществени вреди и в частност тези за преживяно притеснение, безпокойство, тревоги или страх от наказателното преследване, тъй като те са последици от повдигането на незаконното обвинение. Същевременно от свидетелските показания, събрани чрез разпита на свидетеля Н.П.Д., се установява, че целият град е знаел за обвинението против ищеца, включително, че е бил обявен за общодържавно издирване, което неминуемо води до накръняване на доброто име в обществото.

На пълно и главно доказване подлежи настъпването на други неимуществени вреди над обичайните притеснения и тревоги, свързани с наказателното преследване.

С постановление за привличане на обвиняем от 18.09.2020г. спрямо ищеца И.Г. е взета мярка за неотклонение „Подписка“. Същата представлява най-леката мярка за неотклонение и се изразява в поемане на задължение от обвиняемия да не напуска местоживеенето си без разрешение на съответния орган – аргумент чл. 60, ал. 1 от НПК. С оглед същността на наложената мярка може да се направи обоснован извод, че ограничаването на правото на свободно придвижване може да бъде преодоляно чрез предоставяне на разрешение за извършване на конкретно пътуване. По делото няма доказателства, че сред привличането на ищеца в качеството на обвиняем същият е искал разрешение от съответните органи за извършване на пътуване.

Същевременно наложената мярка за неотклонение е отменена с определение от 08.07.2021г., постановено по НОХД № 522 от 2020г. по описа на РС-Харманли. Определението не е обжалвано в законоустановения срок и е влязло в сила.

От писмените доказателства по делото се установява, че ищецът два пъти е обявяван за общодържавно издирване – веднъж в досъдебната фаза на процеса и веднъж в съдебната.

В хода на досъдебното производство ищецът е бил търсен на известните му адрес в страната, извършени са справки за задграничните му пътувания и за изтърпяването на наказание лишаване от свобода, както и такива дали се намира в някои от следствените арести. Поради липса на информация за местонахождението му И.Г. е обявен за ОДИ на 23.07.2020г. На 12.09.2020г. при преминаване през ГКПП – Видин на ищеца е връчена призовка за явяване пред РУ-Харманли. На 14.10.2020г. е направено предложение за снемането му от ОДИ поради явяването му в РУ-Харманли

След внасяне на обвинителния акт в съда и образуването на НОХД № 522 по описа за 2020г. на РС-Харманли съдът е насрочил делото за разпоредително заседание на 08.02.2021г. с призоваване на подсъдимия на постоянния му адрес, на който би следвало да изпълнява мярката си за неотклонение. Призовката е била върната в цялост с отбелязване от връчителя, че лицето не пребивава на адреса, тъй като живее и работи в чужбина. По тази причина съдът е разпоредил подсъдимият да се уведоми по телефона и да се призове на

другия известен по делото адрес. Призовката, изпратена до другия адрес, също е върната в цялост по делото, с отбелязване от кметския наместник, че лицето не живее на територията на село Бориславци. Изготвена е справка за постоянен и настоящ адрес на подсъдимия, от която се установявало, че настоящият му адрес е във Великобритания. Ищецът е бил уведомен по телефона за насроченото разпоредително заседание.

В проведеното на 08.02.2021г. съдебно заседание по НОХД № 522 по описа за 2020г. на РС-Харманли съдът е приел, че подсъдимият е нередовно призован и не е дал ход на делото. В посоченото съдебно заседание се явил защитникът на подсъдимия и изрично е заявил, че подсъдимият е уведомен за делото и не желае да присъства, доколкото това не е и задължително. Съдът е докладвал, че подсъдимият е уведомен по телефона за съдебното заседание, каквото възможност предоставя НПК, но не е дал ход на делото, а изискал справки за задграничните пътувания на подсъдимия, както и справки дали се намира в следствените арести и местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода. В същото съдебно заседание, в което съдът е изискал посочените справки с цел установяване местонахождението на подсъдимия /ищец в настоящото производство/, подсъдимият е обявен за общодържавно издирване /ОДИ/.

Веднага след приключване на съдебното заседание защитникът на подсъдимия адвокат В.А. е подал молба всички призовки и съдебни книжа до подсъдимия да му бъдат връчвани и е поискал да бъде отменено обявяването на подсъдимия за ОДИ. По молбата за отмяна на ОДИ липсва произнасяне на съда. В насроченото за 18.03.2021г. съдебно заседание ход на делото не е бил даден поради неявяването по уважителни причини на защитника на подсъдимия.

На 04.04.2021г. при пристигането си на ГКПП Аерогара София при влизане в страната на ищеца е връчена призовка за явяването му за насроченото открито съдебно заседание. Въпреки осъщественото връчване на призовката на ГКПП Аерогара София ищецът е установен от органите на МВР при прибирането му в гр. Маджарово и на 15.04.2021г. повторно му е връчена призовка и съдебните книжа. Видно от протокол от съдебно заседание, проведено се на 22.04.2021г., подсъдимият, ищец в настоящото производство, лично се явил. Делото е отложено за разглеждането му в открито съдебно заседание на 17.05.2021г., като съдът изрично е посочил, че подсъдимият следва да се счита за редовно уведомен. На следващите две съдебни заседания 17.05.2021г. и 17.06.2021г. подсъдимият, ищец в настоящото производство, се е явявал лично в съдебно заседание.

Видно от съдържанието на протокола от съдебно заседание проведено се на 17.06.2021г. с протоколно определение от същата дата съдът е отменил определението си за обявяване за общодържавно издирване на подсъдимия. По делото е проведено още едно съдебно заседание – на 08.07.2021г.

Следва да се посочи, че за основателността на претенция за обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконно обвинение няма значение дали извършените в хода на наказателното производство процесуални действия са били правилни или не. В настоящото производство не се осъществява контрол нито над действията на органите на досъдебното производство, нито на тези от съда, разглеждал наказателното производство в неговата съдебна фаза. Незаконосъобразността на всички действия, осъществени спрямо обвиняемия/подсъдимия, следва от крайния съдебен акт, с който подсъдимият е признат за невиновен, следователно обвинението е обявено за незаконно. След като незаконно лицето е било обвинено в извършване на престъпление и незаконно е и реализираното наказателно производство и всички извършени в него действия спрямо лицето. Видът на мерките за неотклонение и тези за процесуална принуда, както и другите процесуални действия, насочени спрямо подсъдимия имат значение за размера на обезщетението, което му се дължи.

Ето защо съдът счита, че не следва да се обсъжда правилна ли е била преценката на съда, разглеждал съдебното производство пред първа инстанция, или не за обявяването на

подсъдимия за общодържавно издирване и за изискването за личното му явяване в съдебно заседание. Единствено следва да се обсъди дали за ищеца са настъпили допълнителни вреди от това.

В хода на съдебното дирене с цел установяване на претърпените неимуществени вреди са събрани гласни доказателства чрез разпита на Н.П.Д.. Свидетелят разказва, че по повод образуваното наказателно производство ищецът имал проблеми с излизането в чужбина. Уточнява, че дори местният полицай го питал защо ищецът е обявен за общодържавно издирване. Във връзка с това И. многократно бил откарван в полицията. Когато тръгнал на път, спирали го и го връщали в гр. Харманли. Свидетелят уточнява, че тези случаи били миналата година – 2021г. 3-4 пъти били откарвали ищецът в полицията. Вече не го връщали, но не може да си каже от кога. Разказва за конкретен случай, на който лично е присъствал. Тогава откарал ищецът до летището в гр. София, но оттам го били върнали, тъй като имало забрана да не излиза от страната. Свидетелят допълва, че И.Г. от 20 години работи в чужбина – в различни държави, но винаги в чужбина. Заради забраната да излиза от пределите на страна и постоянното му връщане от граничните пунктове, ищецът бил възпрепятстван и не можел да отиде на работа. Ищецът бил силно притеснен, че поради невъзможността си да напусне пределите на страна, ще загуби работата си, а имал дете, което да издържа. Свидетелят изразява мнението си, че ищецът му се е виждал притеснен, но изрично му е споделял притесненията си единствено относно невъзможността да работи.

С оглед изложеното съдът намира за установено при условията на пълно и главно доказване настъпването на неимуществени вреди над обичайните, поради допълнително наложените ограничения на ищеца над правото му на свободно придвижване, невъзможността да упражнява правото си на труд, както и предизвиканите в резултат на това притеснения относно прекратяване на трудовото правоотношение на ищеца и относно изпълнението на алиментното му задължение към низходящия му. Ето защо следва да се приеме, че е налице втората предпоставка от фактическия състав на отговорността от ЗОДОВ, а именно да са претърпени неимуществени вреди.

Съдът не възприема изложените от ищеца доводи, че са настъпили допълнителни вреди от незаконното обвинение, поради обстоятелството, че делото е внесено в съда с обвинителен акт при наличието на предпоставки за приложението на института на чл. 78а от НК. НПК изрично е предвидил, че въпросът за наличието на предпоставките за разглеждане на делото по реда на особените правила на НПК подлежи на обсъждане в разпоредително заседание и съдът е задължен да приложи разпоредбите на глава 28 от НПК независимо от преценката на прокурора, както е и сторено.

Аналогични са доводите на съда за настъпването на допълнителни вреди над обичайните вследствие на това, че представителят на прокуратурата неправилно бил извършил преценка, че извършеното деяние представлява такова от общ характер. При определяне на размера на обезщетението съдът ще вземе предвид конкретното престъпление, за което е било повдигнато обвинение, и предвиденото за него наказание, а не това какво е било установено впоследствие. Очевидно, че неправилно е била извършена преценка на доказателствения материал в хода на досъдебното производство, след като се е стигнало до постановяване на оправдателен съдебен акт, и това не е основание да се счита, че са претърпени вреди над обичайните притеснения и тревоги.

Неоснователно е възражението на представителя на Прокуратурата на Република България за липса на причинно-следствена връзка между незаконното обвинение и настъпилите неимуществени вреди. Причинната връзка е зависимост, при която деянието е предпоставка за настъпване на вредата, а тя е следствие на конкретното деяние. Действието или бездействието е необходимо условие за настъпване на вредата, тогава когато без него тя не би възникнала. В конкретния случай неправилни са съжденията на ответника, че е останала недоказана връзката между незаконното обвинение в извършване на престъпление и претърпените вреди. Действително съгласно постановките на т. 2 от Постановление № 7 от

30.12.1959г. на Пленума на ВС, причинната връзка не се предполага, а подлежи на доказване от увреденото лице, претендиращо обезщетение за вреди. Същевременно в цитираната практика на Върховен касационен съд се приема, че при иск с правно основание чл. 2, ал.1, т. 3 от ЗОДОВ съдът не е строго ограничен от формалните доказателства за установяване на причинно-следствена връзка между незаконното обвинение и наличието на вреди.

Настоящата инстанция намира, че доказаните неимуществени вреди, изразяващи се в стрес, беспокойство, засягане на честа, достойнството и доброто име в обществото, ограничения в нормалния начин на живот, свободното придвижване и възможността да полага труд, се намират в пряка причинно-следствена връзка с незаконното обвинение в извършване на престъпление. Тя се установява както от събраните доказателства по делото, така и при прилагане правилата на логиката (така наречените опитни правила).

Съдът не възприема въведеното от ответника възражение, че част от твърденията от ищеца вреди не са причинени от действия на Прокуратурата на Република България, а от съда. Съгласно тълкувателно решение № 5 от 15.06.2015г. по тълк. д. № 5 по описа за 2013г. на ВКС, ОСГК съдът е легитимиран да представлява държавата по искове за обезщетение за вреди по чл. 2 от ЗОДОВ само в случаите по ал. 1, т. 4 и т. 5 за прилагане от съда на задължително настаняване и лечение или принудителни медицински мерки, когато те бъдат отменени поради липса на законно основание и за прилагане от съда на административна мярка, когато решението му бъде отменено като незаконосъобразно. Съгласно мотивите, изложени в посоченото тълкувателно решение, съдът не представлява държавата по исковете с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 2 и т. 3 от ЗОДОВ, но това не означава, че увреденото лице няма да получи обезщетение в пълна степен за отделните вреди от незаконното обвинение, включително от постановената осъдителна присъда, която впоследствие е отменена. С постановяването на незаконна осъдителна присъда, дори и когато не е влязла в сила, се потвърждава основателността на обвинението на съответния етап от наказателния процес и се определя наказание, но съответният съд не е процесуално легитимиран да представлява държавата. Когато постанови осъдителна присъда и впоследствие подсъдимият е оправдан, отново процесуално легитимирана да представлява държавата е Прокуратурата на Република България, защото тя е поддържала неоснователно обвинение. Липсва причинна връзка между актовете на съда и настъпилите вреди. Такава има само с действията на Прокуратурата на РБ, защото без повдигане на неоснователно обвинение не би се стигнало и до неправилна осъдителна присъда.

Предвид наличието на причинно-следствена връзка между незаконното обвинение и твърдения неимуществени вреди, основен според въпрос по делото остава размерът на обезщетението, което следва да се присъди за репарация на причинените неимуществени вреди.

Обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост съгласно разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД. Съгласно т. 2 от ППВС № 4 от 1968г. справедливостта като критерий за определяне на размера на обезщетението на неимуществени вреди се формира от преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, съответно тя не е абстрактна. При определяне на обезщетението следва да се вземат предвид тежестта на повдигнатото обвинение, продължителността на наказателното преследване, вида и продължителността на наложената мярка за неотклонение, както и различните данни за личността на увреденото лице.

От писмените доказателства по делото се установява, че ищецът е бил привлечен като обвиняем и впоследствие му е повдигнато обвинение за престъпление по чл. 131, ал. 1, т. 12, предл. 1 вр. чл. 130, ал. 2 от НК. За това престъпление се предвижда наказание до една година или пробация. Предвид разпоредбата на чл. 93, т. 7 от НК, даваща дефиниция на понятието „тежко престъпление“ може да се направи обоснован извод, че повдигнатото обвинение не е за тежко престъпление. Същевременно в проведеното разпоредително

заседание съдът е приел, че са налице предпоставките за разглеждане на делото по реда на особените правила на глава 28 от НПК, а именно – освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. Разпоредбата на чл. 78а, ал. 1 от НК предвижда като размер на административното наказание – глоба от 1000 до 5 000 лева. Следва да се отчете, че И.Г. е бил освободен от наказателна отговорност и му е наложено административно наказание с решението на първоинстанционния съд по НОХД № 522 по описа за 2020г. на РС-Харманли. С решението обаче е бил признат за виновен и едва с решението на въззивната инстанция е бил оправдан по повдигнатото обвинение. Оправдателното решение е влязло в сила на 12.10.2021г.

При определяне на обезщетението освен тежестта на престъплението и вида и размера на предвиденото от закона наказание следва да се държи сметка за периода, пред който е водено наказателното преследване. Увреденото лице е било привлечено като обвиняем на 18.09.2020г., обвинението е повдигнато на 15.12.2020г., освободен е от наказателна отговорност на 08.07.2021г., а производството е приключило окончателно с влизането в сила на оправдателната решение на 12.10.2021г. Всички фази и етапи на наказателното производство са се развили за период от една година и един месец.

От привличането на ищеца в качеството на обвиняем до повдигането на обвинението са изминали три месеца, в които са изготвени характеристични справки, справка за съдимост, предявени са материалите от разследването по реда на чл. 227 от НПК, оставени са без уважения исканията за извършване на други действия по разследването и на 21.10.2020г. е изготвено заключително от разследващия орган.

Съдебното производство пред първата инстанция е продължило почти седем месеца, като причина за провеждането на множество съдебни заседания е нередовното призоваване или неявяването на страни, свидетели и вещи лица.

При анализа на продължителността на наказателното преследване следва да се вземе предвид поведението на подсъдимия, ищец в настоящото производство. Следва да се посочи, че причина за отлагане на делото е ставал и самият подсъдим. Съгласно правилата на НПК за провеждане на разпоредително заседание задължително е редовното призоваване на подсъдимия. Поради отсъствието му от адреса, на който е следвало да изпълнява мярката за неотклонение „Подписка“, подсъдимият е бил нередовно призован и е станал причина за отлагане на делото.

Въззивното производство е приключило в едно съдебно заседание.

В хода на наказателното производство на подсъдимия е била наложена мярка за неотклонение „Подписка“. Същата представлява най-леката мярка за неотклонение, предвидена в НПК. Периодът, през който подсъдимият е търпял ограничения в личното му право на придвижване извън населеното място, в което живее, също не е голям, а именно от 18.09.2020г. до 08.07.2021г.

При определяне на размера на обезщетението следва да се вземе предвид и настъпилите вреди - увреденото лице е преживяло редица негативни емоции, макар и характерни за наказателно преследване, а именно – потиснатост, страх, угриженост и социална изолация. Същевременно са налице вреди над обичайните, изразяващи се в допълнителните ограничения на правото на свободно придвижване и невъзможността да напуска пределите на страната съответно да полага труд поради обявяването му за общодържавно издирване. Следва да се има предвид обаче, че поведението на подсъдимия е допринесло за обявяването му за общодържавно издирване, тъй като не е изпълнявал наложената му мярка за неотклонение „Подписка“, предвиждаща задължение да не напуска местоживеенето си без разрешение на съответния орган, поради което съдът не е могъл редовно да го призове за съдебно заседание.

Действително по наказателни производство, образувани за престъпления, които не са тежки, явяването на подсъдимия не е задължително, но съгласно чл. 269, ал. 2 от НПК съдът може да разпорежи подсъдимият да се яви и по дела, по които присъствието му не е

задължително, когато това е необходимо за разкриване на обективната истина, като тази преценка не подлежи на инстанционен контрол.

При преценката за справедливия размер на обезщетение за неимуществени вреди следва да се има предвид и обстоятелството, че въззивната инстанция е отменила осъдителното решение с мотиви, които признават извършването на престъпление, но на такова преследвано по тъжба на пострадалия. Следователно въпреки оправдателната присъда въззивният съд е приел, че е извършено престъпление.

При съобразяване на всички обстоятелства (тежестта на престъплението, за което е повдигнато обвинението, разглеждането на производството по реда на особените правила на глава 28 от НПК с освобождаване от наказателна отговорност, нормалната продължителност на наказателното преследване предвид отлагането му заради неявяването на свидетелите и вещото лице, вземане на най-леката мярка за неотклонение за непродължителен период от време, процесуалното поведение на подсъдимия и неизпълнение на мярката за неотклонение и неимуществени вреди, които обаче се изразяват освен в обичайните негативни чувства и изживявания в подобни случаи и в такива извън тях – възпрепятстване на упражняване на правото на труд, притеснения относно трудовата ангажираност и изпълнението на родителските задължения свързани с предоставяне на издръжка, допълнителни ограничения на правото на свободно придвижване) настоящият въззивен състав намира, че справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди, причинени от незаконното обвинение следва да бъде определен съобразно чл. 52 от ЗЗД в размер на 3 500 лева.

Разпоредбата на чл. 5 от ЗОДОВ предвижда две различни хипотези за освобождаване на държавата от отговорност: 1) не се дължи обезщетение, ако увреждането е причинено поради изключителна вина на пострадалия и 2) намаляване на обезщетението, когато пострадалият виновно е допринесъл за увреждането. Съдът обаче служебно не може да приеме наличието на предпоставките за освобождаване на държавата от отговорност или за съпричиняване без надлежно възражение от ответника. Съгласно чл. 133 от ГПК когато в установения срок ответникът не подаде писмен отговор, не вземе становище, не направи възражения, не оспори истинността на представен документ или не упражни правата си по чл. 211, ал. 1, чл. 212 и чл. 219, той губи възможността да направи това по-късно, освен ако пропусъкът се дължи на особени непредвидени обстоятелства.

В настоящия случай възражение по чл. 5 от ЗОДОВ не е направено с отговора на исковата молба, поради което съдът не е оказвал на ответника тежест на доказване, не са събирани доказателства за поведението на ищеца и причинно-следствената връзка с обвинението му и ищецът не имал възможност да се защити спрямо такова възражение. Едва в хода на устните състезания представителят на Прокуратурата на Република България е направил възражение по чл. 5 от ЗОДОВ, но същото се явява преклудирано и съдът не следва да го разглежда по същество.

По отношение на иска по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ за имуществени вреди:

От приложените по делото НОХД № 522 по описа за 2020г. на РС-Харманли, ВНОХД № 500 по описа за 2021г., на ОС-Хасково и ДП № 628 по описа за 2019г. на РУ-Харманли се установява, че адвокат В.А. е осъществил процесуално представителство в хода на наказателното производство и е имал качеството на защитник на подсъдимия И.Г.. Качеството на защитник адвокат А. е имал въз основа на извършените от ищеца едностранни правни сделки (упълномощаване). Видно от намиращите се на л. 55 от ДП № 628 по описа за 2019г. на РУ-Харманли, на л. 19 от НОХД № 522 по описа за 2020г. на РС-Харманли и на л. 9 от ВНОХД № 500 по описа за 2021г. на ОС-Хасково адвокат В.А. е бил упълномощен да представлява и защитава ищеца съответно по досъдебното производство, по съдебното производство до приключването му пред първа инстанция и по въззивното производство, включително да подаде въззивна жалба. Установява се, че между ищеца и адвокат В.А. има три сключени договора за правна защита и съдействие от 15.09.2020г., от

23.10.2020г. и от 19.07.2021г., в които е било уговорено възнаграждение в размер съответно на 400 лева, 500 лева и 600 лева. В трите договора за правна защита и съдействие е отбелязано, че договореното възнаграждение е заплатено в брой. Съгласно тълкувателно решение № 6 от 06.11.2013г., постановено по тълк. дело № 6 по описа за 2012г. на ВКС, ОСГТК, когато в договора е посочено, че заплащането е извършено в брой, това е достатъчно за доказване на реалното извършване на плащането, тъй като договорът има характера на разписка. От изложеното може да се направи извод, че за ищеца са настъпили имуществени вреди в размер на 1500 лева, представляващи реално заплатеното адвокатско възнаграждение за осъществяването процесуално представителство по образуваното наказателно производство.

За основателността на иска за обезщетение за имуществени вреди е необходимо същите да са настъпили в следствие на незаконното обвинение. Няма спор между страните, че договорите за правна защита и съдействие са сключени във връзка с образуваното наказателно производство, привличането на И.Г. в качеството на обвиняем, повдигането спрямо него на обвинение и образувано на съдебно производство, признаването му за виновен и налагане на административно наказание, още повече, че в самите договори е записано, че процесуалното представителство ще се извършва във връзка с досъдебно производство № 628 по описа за 2019г. на РУ-Харманли до приключването му пред органите на досъдебното производство, във връзка с НОХД № 522 по описа за 2020г. на РС-Харманли до приключването му пред първа инстанция и във връзка с подаването на въззивна жалба и представителство. Договорът за правна защита и съдействие представлява вид договор за поръчка, следователно същият е двустранен и възмезден. Задължението на доверителя, И.Г., се изразява в заплащане на възнаграждение на довереника, адвокат В.А.. Задължението за заплащане на възнаграждение в уговорения размер за осъществяване на правна защита и съдействие е възникнало към момента на сключване на договора, а именно – 15.09.2020г., 23.10.2020г. и 19.07.2021г. То се намира в пряка причинно-следствена връзка с образуваното наказателно производство. Ето защо настоящата инстанция намира, че са налице всички юридически факти от фактическия състав на предявения иск – ищецът да е бил признат за невинен и оправдан за извършване на престъпление, по повдигнатото обвинение от прокуратурата на Република България, имуществена вреда, доказана по размер, която е в пряка причинно-следствена връзка с незаконното обвинение.

Съдът не споделя направеното възражение от ответника, че обезщетение за имуществени вреди не се дължи, тъй като защитата на ищеца в наказателното производство не била задължителна и ангажирането на защитник било единствено по негова воля. Безспорно се установява по делото причинно-следствената връзка между незаконното обвинение и необходимостта от ангажиране на процесуален представител, който да защитава неправомерно обвиненото лице.

Ответникът е направил възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение в наказателното производство. На първо място съдът следва да посочи, че неправилно процесуалният представител на ищеца счита, че такова възражение е недопустимо. С тълкувателно решение № 1 от 11.12.2018г., постановено по тълк. д. № 1 по описа за 2017г. на ВКС, ОСГК е даден отговор на въпроса дали е допустимо при иск по чл. 2, ал. 1 от ЗОДОВ съдът да определи обезщетение за имуществени вреди, съставляващи адвокатско възнаграждение, в размер, по-малък от платения в наказателния процес, като даденият отговор е положителен. Ето защо съдът следва да разгледа по същество възражението на ответника.

За престъпление по чл. 131, ал. 1, т. 12, предл. 1 вр. чл. 130, ал. 2 от НК се предвижда наказание до една година или пробация. Съгласно чл. 13, ал. 1, т. 2 от Наредба № 1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения /Наредбата/ за защита на подсъдимия по дела, при които за престъплението се предвижда наказание лишаване от свобода до 5 години, минималното възнаграждение е в размер на 600 лева. Разпоредбата на

чл. 15 от Наредбата предвижда по-малко възнаграждение за изготвяне на въззивна жалба, само когато не е осъществявано процесуално представителство, какъвто настоящият случай не е. Следователно за досъдебното производство, за съдебното пред първа инстанция и за съдебното пред втора инстанция минималното адвокатско възнаграждение е в размер на 600 лева – арг. чл. 12, чл. 13, ал. 1, т. 2 и чл. 15 per argumentum a contrario (по аргумент за противното) от Наредбата. Следователно общият размер на минимално дължимото адвокатско възнаграждение за наказателното производство до неговото приключване е 1800 лева. Ето защо съдът намира, че възражението на ответника за прекомерност на адвокатското възнаграждение е неоснователно.

Доколкото едно от основните начала в гражданския процес е принципът за диспозитивното начало в полза на ищеца следва да се присъди обезщетение за имуществени вреди в претендирания от него размер от 900 лева, независимо, че се установява настъпването на такива в по-голям размер.

По отношение на законната лихва:

Доколкото лихвата за забава представлява материалноправна последица на уважаването на иска за присъждане на обезщетение за неимуществени респективно за имуществени вреди същата следва да се присъди от датата на влизане в сила на оправдателното решение, с което е приключило незаконното обвинение – 12.10.2021г.

По разноските:

Съгласно чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат или юрисконсулт, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска.

Следователно ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на ищеца сума в размер на 20 лева, представляваща внесените държавни такси за предявените обективно кумулативно съединени искове по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ.

По отношение на претендираното адвокатско възнаграждение съдът намира следното:

По делото е представен договор за правна защита и съдействие, съгласно който ищецът е направил разноски в размер на 800 лева за адвокатско възнаграждение. Същите са реално осъществените, тъй като в договора е записано, че сумата е платена в брой, и съответно той има характера на разписка – арг. т. 1 от тълкувателно решение № 6 от 6.11.2013г., постановено по тълк. д. № 6 по описа за 2012г. на ВКС, ОСГТК.

В представения договор за правна защита и съдействие не е посочено за кой иск какво възнаграждение се уговаря. Съдебната практика приема в такива случаи, че адвокатското възнаграждение следва да се раздели на броя на исковите. Следователно за всеки един от исковите е уговорено възнаграждение в размер на по 400 лева. Доколкото единият иск е уважен в пълния му предявен размер за него следва да се заплати уговореното адвокатско възнаграждение в пълен размер. По отношение на частично уважения иск следва да се присъди адвокатско възнаграждение съразмерно на уважената част, а именно – 280 лева.

С оглед изложеното ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на ищеца сума в размер на 700 лева, представляваща сбор от 20 лева за държавни такси и 680 лева за адвокатско възнаграждение.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ Прокуратура на Република България да заплати на ИВ. Й. Г., ЕГН *****, с адрес гр. Маджарово, ***, сума в

размер на 3 500,00 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат от незаконно обвинение в извършване на престъпление, за което лицето е било оправдано, ведно със законната лихва върху сумата считано от 12.10.2021г. като **ОТХВЪРЛЯ** искът в останалата му част – за разликата до пълния предявен размер от 5 000 лева .

ОСЪЖДА на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ Прокуратура на Република България да заплати на ИВ. Й. Г., ЕГН *****, с адрес гр. Маджарово, ***, сума в размер на 900,00 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди, претърпени в резултат от незаконно обвинение в извършване на престъпление, за което лицето е било оправдано, изразяващи се в заплатено адвокатско възнаграждение, ведно със законната лихва върху сумата считано от 12.10.2021г.

ОСЪЖДА на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ Прокуратура на Република България да заплати на ИВ. Й. Г., ЕГН *****, с адрес гр. Маджарово, *** сума в размер на 700 лева, представляваща направените разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването на препис на страните пред Окръжен съд – Хасково.

Съдия при Районен съд – Харманли: _____